

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauina[m]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

De bonis authorita. iudicis possidendis seu uenundendis, & de
separationibus bonorum. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150738

Pauli de Castro Secunda super Codice.

profecitū quod habent à patre: Videtur quod sic: quia illud est patris, nō filij quod ad dñum: ille filius habeat administrationē. vti. certū. s. fa. et c. et ergo creditores patris debēt praeferri filio: quia praeferuntur causam onerosam, & ipse lucratiua. ar. in l. si. s. licetia creditoribus. s. de iure deli. In contrariū videt q. filius pōt retinere peculū profecitū cōtra fiscum creditoris patris: tanquā separati a patrimonio patris. vti. l. iij. s. sed vtrū in si. de mino. ergo fortius cōtra priuatū. & hoc videt tenere Bal. Sed Sal. dicit quod videtur inhonestū & inhumanū quod filius praeferat creditoribus paternis. Nec ob. d. s. quia debet intelligi qñ bona paterna erant publicata. quo casu fiscus praeferat cām merē lucratiua: sed si filius non meret. arg. s. de codi. l. fin. & illa videtur æquior. Si em̄ si scus praeferret debitum ex cōtractu vel quasi, tunc ipse praeferretur filio: ratione quam dixi. Item patet hic quod ille qui habet bona pōt incarcerari nō facta disculsiōe bonorum: quia hic dicitur quod potest cedere bonis ad euitandū carceres. Sed contrarium videtur tenere glo. in l. iij. de susce. tuto. in s. tutores qui. quæ vult q. non debeat incarcerari nisi facta excussione bonorum. Secundū Sal.

- ¶ Creditores si offerant se daturos dilationem ne debitor cedat bonis, non cogitur debitor talem dilationem acceptare si non vult: sed potius uelit cedere bonis.
¶ Si debitor dilatio ipsi debitori, an tunc teneatur dare fideiussores de soluendo adueniente termino: et si non soluat, an poterit incarcerari, vel cedere bonis? et nu. s.

LEX VIII.

- Vm solito.** ¶ Si debitor vult cedere bonis nisi sibi detur dilatio ad soluendum, est in electione creditorū dare dilationē: & tunc nō potest cedere, vel pati q. cedat: & si sunt discordes, praeferatur maior pars quæ considerat primo aspectu cumuli debiti: vel si par cumulus respectu numeri personarum. Et si ambo iunt paria, benignior sententia eligatur: ut habeat dilationē quinquennalē: & nō cedat. quia dilatione pēdente nō currit cōtra eos praecriptio. nec vnus de creditoribus praeferatur alteri ratione priuilegiij vel hypothecæ quā habebat. d. ista bona lex quotidiana. ¶ Et aduerte. quia ista. l. loquit qñ debitor dat hanc electionē creditoribus. Si aut nō daret, sed vellet cedere, creditores aut ne cedat offerunt se daturos dilationē: tunc ipse debitor praeferatur si eam nō vult, sed potius vult cedere: ut sit liberatus ab eis, saltem ope exceptionis: cum beneficiū celsionis datur sibi à lege: nec creditores pñt illud auferre. ut in hoc tit. secundū Doctō. ¶ Item dicit quod ille debitor debeat dare fideiussores de soluendo infra terminū, vel adueniente termino. arg. ff. de iudi. l. in bonis fidei. & s. de preci. im. pe. offe. aut. quæ supplicatio. & hoc si pōt: aliās sufficeret iuratoria cautio cum stipulatione pœnali. ut in l. cum nō facit. ff. si cui pluiquā per leg. fal. & laplo tpe dilationis si nō soluit, incarceration: nec poterit cedere: ut vult gloss. hic quæ incipit. Vt. ff. aliās deciperentur creditores qui dederūt dilationē, quod nō est dicendum. Item inquantū hic dicit ante finē nō debere praeferri creditores habentes hypothecā: videt cōtrariū per l. rescriptū. ff. de pac. Sol. illa loquit in alia materia qñ volebat facere pactū de nō petendo nisi vñq. ad certā summā. & sic agebat de maiori praeiudicio: & in hoc differt iste casus ab illo. & ista lex est quotidiana: & quotidie potest contingere de facto.

De bonis authorita. iudicis possidendis seu uenundendis, & de separationibus bonorum. Rubrica.

- ¶ In isto tit. tractatur de materia trium titu. qui sunt in Digesto nouo quorū vnus est tit. quib. ex cau. in pos. ea. qui loquit de primo decreto, qñ debitor citatus nō cōparet, nec alius p. eo: & sic se nō defendit. nam siue sit cōtumax siue nō: quia forte erat absens causa respu. nihilominus quia actor non debet pati propter hoc damnum, mittit actor in possessionē bonorū suorū ex primo decreto: per quā immisiōnē nō acquirit possessionē. sed nudam detentionē. & olim fiebat immisiō in omnia bona: hodie pro mensura debiti declarati. & de hoc loquitur. l. cum proponas. in aut. ibi posita. j. eo. & citatus postea cōparens & satisfaciens de iudicio sibi, recuperat tenutā. Secundus est tit. de bonis auth. iud. pos. qui post illum sequitur. & qui loquitur de secundo decreto. nam si dictus citatus perseuerat in nō cōparendo, nō expedit actori sic

stare in tenutā: ideo iterū citato & nō contumace & latitate procceditur ad secundū decretū quod exponant vgnalia, & denē plus offerenti, & pretiū distribuāt inter creditores. Et si nō reperit emptor, adiudicant & danē insolidū creditoribus. & de illo loquitur tex. rescripti: licet nō de primo: sed quia hoc secundū praeiudicium primū sub illa parte rubricæ cōtinet etiam primū. Tertius titulus est tit. de separatio. quia cōtingit interdū quod creditores hæreditarij cōueniunt hæredē. & bona hæreditaria sufficiunt ad eis satisfaciendū: sed veniūt quidā alij creditores ipsius hæredis nō ex causa hæreditaria, & dicūt quod volūt habere partē illorū bonorū pro eorū creditis: quia postquā hæreditas fuit adita, illa bona fuerūt effecta hæredis: sed heres est debitor: & nō habet alia propria bona: de quibus possit eis satisfieri. ideo volūt partē de istis. & si hoc fieret: tunc creditoribus hæreditarijs fieret praeiudicium. quia bona nō sufficerēt ad satisfaciendū eis insolidū. qd erat iniustum: ut alij qui nō habuerūt agere cum defuncto, possint de bonis capere & auferre alijs q. habuerūt agere: ppter hoc emanauit edictū ptoris q. talis creditores hæreditarij pñt petere separationē nē fieri de bonis hæreditarijs à bonis hæredis, & q. bona hæreditaria tribuant eis quousq. fuerit eis insolidū satisfactū: & si aliquid superit, tradat illis. & hoc nisi ipsi creditores hæreditarij notauerint debitū: quia fuerint stipulati ab hærede, vel alio mō si dē hæredis fuerint secuti: quia essent omnes pares. & etiā in alijs casibus nō. per glo. in l. ij. quæ incipit multa vertunt & c. Sed ecōuerso si bona hæredis essent pingua, & bona defuncti secus: & creditores hæreditarij vellent habere partē de bonis hæredis: sed creditores hæreditarij peterēt separationē, nō deberent audiri: quia heres adeūdo hæreditatē, vel cum alijs cōtrahendo, potuit illis facere praeiudiciū: ut tantomnis cōsequantur: & hoc vult iura ille de rescri. & de omnibus istis tribus tit. tractatur in isto. & s. ij. tractant de vltima parte rubricæ. s. de separatione. alie verō de prima parte: & continua rubricam ut in glo.

LEX I.

- N bonis.** ¶ Qui debet habere legatum die defuncto hærede, proutuntur illis quibus ipse hæres legauit: quia la legata ceniuntur tanquam res alieni quantum ad bona eius à quo relicta sunt: nō quantum ad eum qui reliquit. h. d. Si ergo fuisset res instituta, & grauatus mihi dare centum: tu postea instituis hæredem tuum: & grauas eum quod decem tum Sempronio: nec habebas alia bona quā illa quæ tibi reliquit primus testator: & nunc ego & ille cui tu legasti à Titio currimus in istis bonis, quæ non sufficiunt nisi mihi: quia non plus valent, debeo praeferri: & mihi debent dari, non illi cui tu legasti: quia ille venit ex causa lucratiua: ut non haberet te obligatum. ego venio ex causa: quia habebam te obligatum: & sic meum legatum detrahatur de hæreditate tua ante omnia: quia sunt dicta bona tanquam res alieni. h. d. facit. l. in ratione. s. quod vulgo. ff. ad legem falc. & sic fit separatio bonorum hæreditariarum à bonis tuis.

LEX II.

- St iurisdictionis.** ¶ Creditores defuncti impetrāt separationem à bonis: si fidem hæredis non sunt secuti. h. d.

¶ In bonis postea quesitis per illum qui cessit bonis, an praeferantur creditoribus qui postea contraxerunt.

LEX III.

- X contractu.** Qui cessit bonis, ex praeiudicio cōtractu non potest cōueniri: quia habet exceptionem: nisi venerit ad priuilegiorem fortunam: quia tunc potest conueniri. Item accere potest deducto ne egeat. hoc dicit in effectu. Et quod dicit quod non potest conueniri. patet secundū Doct. quod exceptio quæ sibi competit impedit lit. contest. & oppo. ad principij iudicij: puta non debes audiri, quia cessi bonis. Item ex eo quod est tutus exceptione vnde natura exceptionis non sit ut aliqua obligatio non sit sublata: ut patet in exceptione macedo. & velicia. quæ praeiudicat subesse naturalē & ciuile obligationē: & p. consequens

consequens actionem, ut l. quia naturalis. ff. ad macedo. Dicunt doct. q. per celsionem bonorum nulla obligatio tollitur: sed etiam eliditur actio: & sic reprehendunt gl. quæ est in l. vbi cunct. ff. de fideiussio. quæ vult q. tollatur civilis. Item in bonis postea quæ sitis an præferantur creditores qui postea contraxerunt: quidam quod sic. Sed in contrariis: quia primi videntur præferendi, postquam remansit obligatus: in hoc tamen differunt. quia primi non possunt conveniri nisi quatenus facere possunt, sed secundi insolidum. nisi iterato cedat bonis: quia prima celsio non concernit nisi præteritos creditores.

¶ Bona quando dicantur vacantia?

LEX

V.

I bona. ¶ Si bona vacantia non agnoscantur à fisco, creditores possunt petere se immitti in possessionem eorum ex primo vel secundo decreto. hoc dicit. Et dicuntur bona vacantia quando missis bannimentis si aliquis vult adire hereditatem talis defuncti comparere infra tot dies, alia non audiretur, & nullus comparuit: & sic non apparet q. sit aliquis qui vellet esse heres. nã tunc dicitur decessisse sine herede. ut l. sine herede. de adm. tu. & desinet esse hereditas. & vocantur bona vacantia. & applicantur fisco si vult: sed si non vult, non compellitur recipere: ut hic. & quod no. s. ad Trebel. l. sancimus. & l. flicum. in fi. princ. ff. de solu. sed posito quod acciperet, teneretur omnibus creditoribus. ut in l. iij. infra, ad legem Iul. de vi.

¶ Petito ista peto mihi bona dari insolidum, procedit si non reperiretur emptor.

LEX

VI.

Ro debito. ¶ Si debitor celsit bonis creditoribus non debet ipsius bona inter se diuidere tanquam domini ipsorum: sed debent ea vendere, & pretium inter se distribuere, & creditores hypothecarij præferuntur chirographarij. hoc dicit. Vel dic quod non loquitur in eo qui celsit bonis: sed in eo qui decessit sine herede. quo casu creditores possunt petere se immitti in tenutam ex primo decreto: & postea ex secundo facerent fieri venditionem: & ille qui habet aliqua bona obligata, in illis præfertur alijs qui non habent obligata: quia pretium eorum debet eis tradi usque ad quantitatem debiti. facit l. iij. j. qui po. in p. g. ha. ¶ Et sic no. secundum Bartol. quod non procedit illa petito peto mihi dari insolidum bona debitoris mei. certe imò procederet si non reperiretur emptor, ut patet ex rubric. dum dicit de bon. autho. iud. pos. nam loquitur quando dantur insoluitum: quia non reperitur emptor: sed si reperitur, venduntur.

LEX

VII.

I vxor tua. ¶ Pro rata qua creditor succedit debitori, confunditur actio: pro residuo vero potest convenire coheredes, nisi fuerit insolutus iure compensandi: & si coheredes non sunt solvendo potest petere separationem bonorum. hoc dicit.

LEX

VIII.

In possessionem. ¶ Missus in possessionem ex primo decreto non acquirit dominium. hoc dicit. Intelligit quod non acquirit. scilicet statim. sed nec etiam cum lapu temporis. habili ad præscribendum, ut x. vel xx. anno. quia requiritur tit. habilis ad translationem domini: ut l. nullo. s. de rei vendic. sed illa non est huiusmodi. nam si ille contra quem facta est missio esset dominus non propter illa missus acquireret dominium: sed nec etiam possessionem, sed solum detentationem. ergo si non est dominus, non acquirit usufructuendi conditionem: sed nec etiam lapsu xxx. anno. quia requiritur possessio, ut præcedat illa præscriptio. sed hic non possidet: sed detinet: sed si esset missus ex secundo decreto: tunc si ille contra quem facta est missio esset dominus, acquireret dominium: ergo si non erat dominus, sed alius, acquirit viucapiendi conditionem: etiam si sciret alium esse dominum: quod est notandum, ut malafides non noceat præscribenti eo casu quo habet titulum à natura, vel autoritate iudicis. ut l. generaliter. de noxali. quam audiui multum nota à Bald. in l. prætoris. de dñ. infecto. cum alijs similibus dicentibus locum habere præscriptionem eo casu quo missus est ex secundo decreto.

¶ Cum pervenitur ad tenutam ex primo decreto, sufficit quod citatus non compareat: nec requiritur exacta debiti probatio: & si sufficit probare per iuramentum.

quid in missione ex secundo decreto.

Ad hoc ut iudex possit aliquem realiter citare per capturam personæ, requiritur quod sit administrator: & iudex ordinarius, & habeat imperium.

Missio ex primo decreto non fit hodie in omnia bona: licet olim secus si agebatur actione personali: & quid etiam hodie propter nimiam contumaciam.

Qui passus est tenutam ex primo decreto, non auditur ad eam recuperandam: nisi refundat actori omne damnum quod passus est propter eius contumaciam: & nisi præstet fideiussores de iudicio fisci, & iudicato soluendo.

LEX IX.

Cum proponas. In hac l. cum autem hic posita posset deduci tota materia primi & secundi decreti quæ est longissima. & infinita cadunt quaestiones. quas vide in Spe. de primo & secundo decreto. & per glo. mag. & Bar. in l. si finita. §. Jul. de dam. infect. & per Cy. in l. iij. ff. si ex noxa. cau. aga. vbi Cyn. si

niuit dies suos post illum tractatum. & hoc dicit ista lex. ¶ contra debitorem citatum & non comparentem non defensum potest procedi ad missionem ex primo decreto: & tractatio legitima tunc potest ad missionem ex secundo: videlicet ut bona vendantur, vel dentur insoluiti si non reperitur emptor. hoc dicit ista lex. sed postea per auth. adduntur tria quæ non erant de iure veteri. vel saltim non omnia. Primum est. quia debitor per prius comparuerat, & cum iuramento promiserat de iudicio fisci si tamen postea citatus non sistat, possit realiter capi: & ad iudicem duci, ut respondeat libello, & se defendat. Secundum est. quod si hoc fieri non potest: quia alia non comparuit, nec promisit, vel eius persona non reperitur, missio ex primo decreto non fiet in omnia bona: licet olim fieret sed fiet pro mensura debiti declarati, & si petantur centum, fiat immisio in bonis valentibus. c. tantum. & non ultra secundum quosdam. Vel dic ultra etiam pro expensis & damnis secundum gl. Tertium in quo debitor postea comparens ante venditionem vel donationem insoluiti si reficit expensas, & satisfat de iudicio fisci, & recuperat tenutam: hoc dicit in effectu. auth. ei qui. ¶ Et not. quia cum pervenitur ad tenutam ex primo decreto, non expedit cum reus sit contumax: ut si aberat causa reipublicæ: sed sufficit q. citatus non compareat, & quod nullus defendat: nã hoc solum est sufficiens causa concedendi tenutam. l. si finita. §. si forte. de dñ. infect. & s. de resti. mili. l. ignorare. Item non requiritur exacta debiti probatio: quia agitur de parvo præiudicio. unde sufficit summaria. ut hic in gl. super verb. [constat.] & Bart. dicit quod sufficit probare prius iuramentum. arg. in l. thesauris. ad exhib. Sed cum pervenit ad missionem ex secundo: tunc quia agitur de præiudicio, requiritur contumacia & latitatio. ut l. Fulcinius. §. quid si aut latitare. qui ex cau. in pos. ea. & etiam exacta probatio debiti per testes vel instrumenta, & in dice summaria: quia sit parte absente. ¶ Et no. in illa auth. in princ. qd ad hoc ut iudex possit aliquem realiter citare per capturam personæ, requiritur quod sit administrator & iudex ordinarius, & habeat imperium: quia sit officio iudicis nobili. & ad privata utilitatem: & sic est de imperio mixto. ut l. iubere cauere. ff. de iurisd. om. iud. simplices ergo magistratus iurisdictionem habentes & non imperium: ut cōsules mercatorum, & rector universitatis, non possunt hoc facere: nec iudex delegatus. ¶ Itē not. q. missio ex primo decreto non fit hodie in omnia bona. licet olim secus: & hoc si agebatur actione personali: secus si hypothecaria. ut no. s. de p. cu. l. iij. in glo. si. & etiam hodie propter nimiam contumaciam. facit l. Fulcinius. §. si. quib. ex cau. in pos. ea. ¶ Itē not. quod qui passus est tenutam ex primo decreto, non auditur ad eam recuperandam: nisi refundat actori omne damnum quod passus est propter eius contumaciam: & nisi præstet fideiussores de iudicio fisci, & iudicato soluendo. Cetera vide per doct. in locis præallegatis: quia non sufficerent. vj. lecturæ. nec forte. x. ad omnia recitandum.

¶ Vnde creditoribus immisso in possessionem, quando non censentur immitti alij.

LEX

X.

Cum apud veteres. ¶ Si vnus ex creditoribus in possessionem mittatur ex primo decreto, eius immisio pdest oibus alijs creditoribus presentibus, & biennium venientibus.

Yy 4

Pauli de Castro Secunda super Codice.

¶ Quæ sunt bona quæ vxor habet non talia quorum administratio sit data marito expressè vel tacitè per consignationem instrumentorum. l. si. cū. gl. ver. v. furas. & ibi Bal. C. de pact. c. 2. uē. Bar. in l. maritus. in j. dispu. C. de pecu. **¶** Pro fisco. Adde Bald. in l. dotis. §. de iure do. & l. ad exactionē. §. de do. promiss. & Nic. de neap. in l. j. ff. sol. ma. Et ibi dñm meū. Sozi. latē. col. ij. ver. quarto & vltimò qui tenet indi. stricte. q. præsumat p. dote. Reue. sta. opt. Sali. hic. Serad.

& debitum ostendentibus, & expēlas pro rata reficiētibz. Item absentibus, si veniat infra quadriennium: & idem faciāt: hoc dicit. v. l. q. ad §. [sinautem.] Et illam partem declara. vt plenissimè nota. in l. cum vnus. in princip. ff. eo. titu. de bo. autho. iudic. pos. per gloss. & Bart. & ibi omnino vide. ¶ Nā habet locum quod hic dicitur quando sunt creditores prætendētes ius obligatiōis: sed officium iudicis. & cum petunt sibi cauēri de dam. infest. vel de præstā. leg. adueniēte die vel conditione: tunc vno immisso non censentur aliq. immisi: sed debent facere p. cessum de per se. l. si finita. §. si prætores. de damno infest. & l. si cui. §. si plures. ff. vt in poss. lega. Et eodem modo si præderet hypothecam conuentionalē. Sed quid si vnus præderat hypothecam prætoriam: puta immisionem ex primo decreto: alter iudicialē.

Item, puta pro executione sententiæ, an vno immisso cēseatur aliq. qui erant alterius titu. immisi: Dic quod nō, sed prior. vt l. si à iure. ff. qui pot. in pig. hab. Item procedit illa l. de iure illo secundū quod hiebat immissio in omnia bona: hodie verò per authē. §. positam. vt nō fiat immissio nisi pro mēsurā debiti declarati, nō videtur quod aliq. cēseantur immisi. sed debent creditores post alia bona: & hoc vult hæc glo. Sed dicta l. cum vnus vult cōtrarium. sed possunt saluari quod illa loquatur quando erāt alia bona: sed si non erant nisi illa in quæ missus est, locum habeat gloss. cōtraria. Cetera dic vt ibi plenè per Bar.

¶ Sinautem. ¶ Iste §. prosequitur eandem materiam. dicit enim q. si missus ex primo decreto veniat ad venditionem, debet ex pretio primo sibi satisfieri: & residuum si quod est, debet deponi in ædes sacra, vt creditoribus post ea venientibus & debitum ostendentibus satisfiat. Et de prædictis omnibus debet fieri publicum instrumentum cum solennitate hic statuta in §. fin. hoc dicit. tota lex. & §. q. est satis verbosa: tamē utilis. quia isti creditores qui habentur pro immisis, nō tenentur facere nouum processum. imò virtutē primis facta fide de debito debet satisfieri eis: requiritur tamen plena probatio per testes: vel instrumenta secundum Barto.

De priuilegio fisci.

Rubrica.

¶ Bona paraphernalia qualiter sint melioris conditionis quam dotalia: & quod præsumatur esse mariti si per eum possidentur: nisi uxor probet ea esse sua. **¶** Cum sit executio in bonis per aliquem possessis, & compareat tertius petens ne fiat executio in tali re quia ad se pertinet. licet ille possideat, quod debet hoc probare: cum præsumitur illius a quo possidetur.

LEX

I.

Bona mariti. ¶ Præmitte quod si maritus gerebat officium primipilatus, quod hodie non est in vlu. pro mala gestione bona eius erant tacitè fisco obligata. & vltra hoc etiā bona dotalia. quod in alijs non erat. vt j. in quibus cau. pig. ta. cōtra l. iij. & erat speciale in officio primipilatus. Sed queritur, quid si non erant dotalia: & sic in dominio mariti non erant, sed erant paraphernalia: & sic in dominio mulieris, possidebantur tamē per virum, an sint obligata. Et responderetur quod non. & hoc dicit illa l. & sic melioris conditionis sunt paraphernalia, quā dotalia. & non est illa de qua §. quia paraphernalia non sunt in dominio mariti: sed dotalia sic. l. doce ancillam. §. de rei v. tenet tñ vxor probare q. essent sua: quia præsumitur mariti: postquam per eum possidebantur: & hoc etiā dicit illa l. ad quod etiā facit. l. ij. quæ incipit ob maritū. §. ne vxor pro mari. ¶ Et hoc est regulare q. cū sit executio in bonis alicuius, vel per eū possessis, si coparet tertius, & petit ne fiat executio in tali re veltali: quia ad se pertinet, licet ille possideret, debeat probare: quia illius præsumitur a quo possidetur: & ad hoc allegat. l. illa ob maritorū. & hoc etiā vult hic gl. si. i. ff. & vide Cy. i. d. l. ob marito.

¶ Bona mariti sunt tacitè obligata uxori pro dote, etiā si nō fuerit expressè obligata. Quod in illa tacita hypotheca mulier habet priuilegium, ut præferatur alijs creditoribus habentibus similiter tacitam hypothecam: etiam si sint priores in tempore & quid si haberet expressam?

¶ Quid si concurrat cum fisco, qui non habet nisi tacitam hypothecam ex suo contractu. Et qui si concurrat fiscus cum alio priuato? Quid si non constat quis sit prior in tempore?

LEX

II.

Vamuis. ¶ Mulier & fiscus in tacita hypotheca paribus palsibus ambulant ad hoc allegatur: & ideo qui prior est tempore, prior est iure. h. d. ¶ Præmitte q. bona mariti pro dote sunt tacitè obligata vxori. etiā si nō fuerint obligata expressè. vt in l. j. de rei vxor. act. Item præmitte q. in illa tacita hypotheca mulier habet priuilegium, vt præferatur alijs creditoribus habentibus similiter tacitam etiā si sint priores in tempore. vt in l. assiduis. j. qui po. in pig. ha. non sic si haberent expressam. quia prioribus habentibus expressam mulier non præfertur in tacita. Pone ergo q. concurrat cum fisco, qui etiā habet tacitam ex suo contractu. vt j. in quibus cau. pig. ta. cōtra l. ij. quis præferet? Et respondet q. ille qui prior est in tempore: & sic mulier, non vtitur priuilegio prioritatis cōtra fiscum priorem in tempore: quia fiscus est priuilegiatus. sicut ipsa mulier nec ecōtrā fiscus contra mulierem, si mulier esset prior: sic paribus palsibus ambulant, non sic in alio articulo creditorū vt: præferatur prior in tempore. Sed quid si nō constat quis sit prior in tempore: quia eadem die cōtraxit cum vtroq. & nō constat de bona videtur præsumendū pro fisco q. fuerit prior. vt in l. j. de iure fisci. lib. x. Sed illa loquitur quādo agit cōtra possidentem, qui habebat causam lucratiuam, secus: qñ causam onerosam: quia illa lex est præter ius cōmune. Istam quæstionē tangit hic Salyc. & multū se inuoluit in ea bene per duas col. dic vt hic per eum. nō sunt alia. Vltimò oppo. q. non sit speciale in muliere, vt præferat fisco posteriori: quia idem est in quolibet alio priuato. vt l. si fundum. j. qui po. in pig. ha. & eod. tit. l. si pignus. propter sol. verum est si haberet expressam hypothecam. sed mulier etiā si nō habeat expressam: quia cū habeat tacitam, præferet: & hoc vult gl. **¶** Soluens priori creditori non succedit in locum eius: nisi fuerit actum expressè.

LEX

III.

Si cum pecuniam. ¶ Si ille qui soluit fisco debitorē fiscali non facit debitorē fiscali: nec in eo priuilegium. & ideo si postea filius cum eodē debitorē cōtraxit, ille qui soluit sibi nō, præfertur ratione prioris iuris. hoc dicit: etiā dicit q. fiscus præfertur omnibus creditoribus hypothecariis nō habentibus. Dic casum q. cum fiscus haberet te obligatum: & haberet tacitam hypothecam, quæ præferatur alijs, ego solui fisco pro te: nec peti mihi cedi iura quæ ipse habebat contra te: postea fiscus iterum tecū cōtraxit: & sic acquirit nouā hypothecam, nunc bona tua non sufficiunt ad satisfaciendū mihi de eo quod solui pro te: & etiā fisco de nouo debito. cōcurrimus ad inuicem fiscus & ego in bonis tuis, ego dico me præferendū fisco: & solui sibi primum debitum, quod præferbat huic secundū: sic successi in locum eius: & sic possum allegare contra eum. Cōtrarium hic dicitur: quia fiscus præferet mihi. quia habet hypothecam, in qua præferet non habentibus, ego autem non habeo sed solum actionem personalem nego. gesto. contra te: quia non feci mihi cedi iura a fisco. ¶ Et sic nota quod soluēs priori creditori nō succedit in locum eius: nisi fuerit actum expressè, licet quidam credant cōtrarium. Vide quod plenè habetur in l. Anito. ff. quæ res pig. obli. pos.

LEX

IIII.

Si debitor. ¶ In generali obligatione bonorum non veniunt bona quæ per prius exstauerant patrimonio debitoris. hoc dicit. Et loquitur in generali obligatione quam habebat fiscus. licet idem in quolibet alio priuato. **¶** Prior creditor habens hypothecam potest reuocare solutionem factam per debitorem posteriori creditori. **¶** Illud quod quis facit ex priuilegio, censetur extraordinarie facere. Ius: extraordinarium minus potens est quā ordinarium. **¶** Qui habet bona alicuius obligata, habet etiam obligatam eius pecuniam?

LEX

V.

Pecunia. ¶ Fiscus aduocans pecuniā solutā postiori creditori, p. eius debitorem vltimas petere nō potest. quia hoc facit ex priuilegio fiscali. h. d. Secus dicit gl. si iure ordinario, & non ex priuilegio: & debitor non soluendo eo ipso est in mora absque interpellatione.